

Голові
разової спеціалізованої вченої ради,
доктору політичних наук, професору,
в.о. завідувача кафедри політології,
соціології та публічного управління
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара
Ставченку Сергію Вікторовичу

РЕЦЕНЗІЯ

доктора політичних наук, доцента, професора кафедри політології, соціології та публічного управління Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Шуліки Андрія Андрійовича на дисертаційне дослідження
Воєвудського Олександра Вадимовича «Політична модернізація сучасної України в контексті глобальної адженди сталого розвитку», подане на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 – Політологія галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки

Актуальність теми та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами.
Тема дисертаційного дослідження Воєвудського Олександра Вадимовича є своєчасною, концептуально вмотивованою та надзвичайно актуальною в умовах системної трансформації української держави. Політична модернізація, як процес оновлення політичних інститутів відповідно до викликів глобального середовища, виходить за межі традиційних уявлень про реформу. Вона охоплює не лише адаптацію інституцій до стандартів належного врядування, а й перегляд ціннісних орієнтирів, принципів відповідальності, прозорості та довгострокової сталості політичного процесу.

У цьому сенсі глобальна адженда сталого розвитку виступає своєрідним каркасом політичної модернізації як за змістом, так і за формою. Поєднуючи економічні, соціальні, екологічні та інституційні вектори розвитку, вона дозволяє розглядати процес модернізації не як лінійну зміну формальних процедур, а як системну трансформацію архітектури публічної політики. Особливої ваги ця тематика набуває в умовах постіндустріального суспільства, де якість інститутів визначає не лише ефективність політичного курсу, а й здатність держави

адаптуватися до багатовимірних викликів від кліматичних змін до гібридних загроз.

Політична модернізація постає як інструмент впровадження принципів сталого розвитку у публічну політику, що дозволяє подолати інституційний розрив між стратегічними документами і реальними механізмами їх реалізації.

Додаткову актуальність дослідження підсилює наявність суперечностей між проголошеними цілями сталого розвитку та реальним функціонуванням політичної системи, зокрема: слабка міжвідомча координація, фрагментованість політик, обмежена участь громадськості, нормативна невизначеність інституцій сталого розвитку. Дисертація прагне не лише виявити ці виклики, а й запропонувати концептуальні рамки, що дозволяють осмислити політичну модернізацію як узгоджений багаторівневий процес.

Таким чином, обрана тематика має не лише наукову, але й прикладну вагу вона є актуальною як для політичної науки, що шукає нові підходи до аналізу модернізаційних процесів, так і для практики державного управління, що потребує нових стратегічних орієнтирів у період відбудови та європейської інтеграції.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам. Дисертаційне дослідження Воевудського Олександра Вадимовича має логічну структуру, системну будову та послідовну організацію викладу. Дослідження відповідає всім вимогам до наукової роботи на здобуття ступеня доктора філософії. Робота вирізняється цілісністю дослідницького задуму, методологічною виваженістю, аргументованістю наукових положень і збалансованим поєднанням теоретичного, аналітичного та прикладного рівнів викладу.

У вступі автор обґрунтовує актуальність теми, формулює мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, окреслює методологічну основу та наукову новизну. Важливо, що ці складові не є формальними, вони знаходять своє послідовне втілення в основних розділах роботи.

Перший розділ присвячений аналізу еволюції підходів до політичної модернізації в контексті трансформації глобального політичного порядку. У ньому автор систематизує ключові концепції модернізації, уточнює її співвідношення з теорією сталого розвитку, вводить авторське бачення політичної модернізації як

процесу, що одночасно є ціннісним, інституційним і управлінським зсувом. Важливо, що автор не обмежується лише нормативними аспектами, а підходить до теми міждисциплінарно — із залученням соціологічних, економічних і правових інтерпретацій.

Другий розділ має аналітичне спрямування та фокусується на інституційній складовій модернізаційного процесу. Тут детально досліджено поточний стан імплементації цілей сталого розвитку в Україні, виявлено основні структурні дисбаланси, проаналізовано нормативно-правову базу, а також здійснено зіставлення стратегічних документів із фактичними механізмами реалізації. Особливістю цього розділу є намагання автора подолати декларативність, властиву значній частині публічних політик, і зосередитися на питанні спроможності інституцій до сталого реформування.

У третьому розділі представлено авторську концепцію модернізації політичного управління через призму інтеграції Цілей сталого розвитку. Автор запропонував структурну модель трирівневої інституційної системи, розкрив принципи функціонування кожного з її компонентів, обґрунтував доцільність їхньої взаємодії в межах єдиного політичного циклу. У дисертації вміщено елементи порівняльного аналізу, що дозволяє співвіднести запропоновану модель з практиками інших країн та адаптувати їх до українського контексту.

Дисертаційна робота ґрунтується на широкій джерельній базі, включаючи наукові публікації українських та зарубіжних авторів, міжнародні звіти, стратегічні документи, статистичні дані та офіційні матеріали міжнародних організацій. Усі використані джерела оформлено відповідно до принципів академічної доброчесності, з коректними бібліографічними посиланнями та належною атрибуцією.

Зміст дисертації викладено академічною мовою, логіка аргументації витримана, автор дотримується принципу послідовного нарощування складності — від загальнотеоретичних положень до практичних рекомендацій. Формулювання висновків є конкретними й співвідносяться з поставленими завданнями, що засвідчує цілісність наукової роботи.

Таким чином, зміст дисертації відповідає стандартам підготовки наукових кадрів, а сама робота є завершеним науковим дослідженням, яке може бути визнане таким, що повністю відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Практичне значення отриманих результатів.

Практичне значення результатів дослідження Воевудського Олександра Вадимовича полягає у формуванні цілісного концептуального бачення механізмів політичної модернізації України, орієнтованої на імплементацію глобальних принципів сталого розвитку у національну політико-інституційну систему. Автор не обмежується аналітичним описом проблем, а пропонує інституційно структуровані рішення, що можуть бути безпосередньо адаптовані в контексті національного політичного планування, післявоєнного відновлення та реформування управлінських процесів.

Зокрема, сформована в дисертації **трирівнева модель модернізації системи політичного управління** містить конкретні пропозиції щодо розмежування повноважень між державними та недержавними акторами, формування прозорих каналів координації між міністерствами, місцевим самоврядуванням та громадянським суспільством, впровадження фінансових інструментів, орієнтованих на довгострокові ефекти політики сталого розвитку.

Крім того, практична цінність дисертаційної роботи посилюється завдяки глибокому аналізу кращих міжнародних практик, які можуть бути враховані в українському контексті. Проведене порівняння не є декларативним: воно закладене у фундамент авторської моделі, що значно підвищує її прикладну потенцію.

Результати дослідження можуть бути також використані при підготовці та коригуванні стратегічних документів (зокрема, оновлення національного плану дій з реалізації цілей сталого розвитку, державних і регіональних стратегій розвитку). Також результати можуть бути використані в процесі розробки профільних законопроектів у сфері публічного управління, децентралізації, молодіжної та екологічної політики. У сфері освітньої діяльності результати можуть бути застосовані при викладанні курсів з політичної модернізації, сталого розвитку, інституційного аналізу тощо.

Окремі положення дисертації вже пройшли апробацію в експертному середовищі через участь у конференціях та круглих столах. Це свідчить про їхню практичну релевантність і здатність до реального впровадження. Таким чином, отримані результати є не лише теоретично значущими, а й мають потенціал до застосування в реальних процесах політичного управління в умовах посткризової реконструкції держави.

Зауваження та дискусійні положення. Дисертаційна робота Воевудського Олександра Вадимовича справляє загалом позитивне враження як ґрунтовне та завершене дослідження. Водночас, з огляду на складність і міждисциплінарний характер тематики, окремі положення роботи викликають бажання до дискусії або можуть бути доопрацьовані в межах подальших наукових пошуків. Зокрема, доцільно звернути увагу на такі аспекти:

- 1. Недостатньо висвітлено ризики політичної інструменталізації Цілей сталого розвитку.** Автор слушно підкреслює роль ЦСР як модернізаційного орієнтира, однак в дослідженні бракує критичного аналізу того, як державні органи можуть використовувати риторику сталого розвитку декларативно — без реального втілення інституційних змін. Такий аналіз міг би посилити аргументацію щодо необхідності створення незалежних наглядових та аудиторських механізмів.
- 2. Залишено поза увагою питання сталості політичної модернізації в умовах зміни владних еліт.** У роботі недостатньо розкрито, які саме інституційні механізми можуть забезпечити безперервність модернізаційних зусиль у ситуаціях політичної турбулентності або зміни урядових пріоритетів. У цьому контексті було б доречно ввести категорії «політичної інерції» та «інституційної пам'яті».
- 3. Автор приділяє обмежену увагу регіональній диференціації процесів модернізації.** Зважаючи на складну соціально-політичну мозаїку України, регіональні особливості впровадження політики сталого розвитку є вкрай важливими. Порівняльний аналіз прикладів окремих регіонів або громад дозволив би деталізувати проблематику на субнаціональному рівні.
- 4. Методологічний блок міг би бути збагачений елементами сценарного прогнозування.** Робота переконливо окреслює поточний стан і напрями трансформації, але не містить спроб побудови прогнозних сценаріїв розвитку політичної системи в контексті різних моделей імплементації цілей сталого розвитку. Це могло б підвищити практичну вагу дослідження в частині стратегічного планування.
- 5. Під час аналізу іноземного досвіду бракує критичної оцінки його застосовності до українських умов.** У дисертації подано цікаві приклади з практик Німеччини, КНР, Скандинавії, однак не завжди окреслено, які саме бар'єри можуть перешкоджати прямій адаптації цих моделей в

українському середовищі. Врахування питань політичної культури, бюрократичної інерції та обмеженості ресурсів посилює аналітичну глибину порівняльного блоку.

Усі наведені зауваження мають рекомендаційний характер та жодним чином не знижують загальної наукової та практичної цінності дисертаційного дослідження.

Апробація результатів дослідження.

Наукові результати, викладені в дисертаційному дослідженні Воевудського Олександра Вадимовича, пройшли необхідну апробацію в межах фахових наукових дискусій і публічного академічного обговорення. Це дозволяє засвідчити їхню наукову валідність, а також підтвердити релевантність обраної теми в широкому колі політологічної спільноти.

Основні положення та висновки були оприлюднені на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях, що охоплювали проблематику політичного розвитку, публічного управління, модернізаційних процесів і політики сталого розвитку.

Наукові статті здобувача опубліковані в фахових виданнях України, включених до переліку категорії «Б», що відповідає чинним вимогам до дисертаційних робіт. У публікаціях послідовно відображено логіку дослідження: від теоретико-методологічних підходів до конкретних інституційних рекомендацій, що дозволяє простежити еволюцію наукової концепції автора.

Таким чином, апробація результатів засвідчує високий рівень академічної підготовки здобувача, його включення в сучасний науковий дискурс та здатність комунікувати результати дослідження у форматі фахової полеміки.

Загальний висновок та оцінка дисертації. Дисертаційне дослідження Воевудського Олександра Вадимовича «Політична модернізація сучасної України в контексті глобальної аджени сталого розвитку» є самостійною, цілісною й завершеною науковою працею, що поєднує теоретичну новизну з високим ступенем прикладної значущості. Робота відзначається комплексним підходом до аналізу політичної модернізації як багатовимірного процесу, що охоплює інституційні, управлінські та нормативно-ціннісні аспекти функціонування політичної системи України.

У дисертації автор демонструє глибоке розуміння предмета дослідження, володіння сучасним інструментарієм політологічного аналізу, а також здатність до формулювання практико-орієнтованих рішень. Особливої уваги заслуговує намагання дослідника вибудувати авторську модель модернізаційної архітектури державного управління, що спирається на принципи Цілей сталого розвитку.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації, свідчать про сформованість у здобувача навичок дослідницької діяльності, вміння працювати з джерельною базою, здійснювати системний аналіз і генерувати самостійні наукові судження.

Дисертація відповідає вимогам до кваліфікаційних наукових праць, визначеним чинним законодавством України та нормативними актами Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. За своїм змістом, структурою, обсягом і рівнем наукового опрацювання вона відповідає критеріям, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Підсумовуючи, можна констатувати, що дисертаційна робота Воевудського Олександра Вадимовича відповідає вимогам **Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії** твід 12 січня 2022 р. № 44, а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 052 Політологія.

РЕЦЕНЗЕНТ

Доктор політичних наук, доцент,
професор кафедри політології, соціології
та публічного управління
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара

АНДРІЙ ШУЛКА

ПРОРЕКТОР З НАУКОВОЇ РОБОТИ

Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара
кандидат біологічних наук, доцент

ОЛЕГ МАРЕНКОВ